

Kungsbacka

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (Skollagen, 2010: Kapitel 1: §5)

Jaha, men hur **gör** man då?

Kungsbacka

Hur *gör* lärare vetenskapligt grundad kvalitet i fritidshemmet?

Kungälv

Vilka är vi?

Förvaltningen för Förskola & Grundskola i Kungälv kommun, FG

- **Marie Jonsson**, förstelärare fritidshem & projektledare innovationsprojekt 100% Fritids
- **Karin Carlsson**, utvecklare kreativa lärprocesser samt lärarutbildare för Grundlärare fritidshem och åk 4-6 med tillvalsämne bild, Högskolan för Konst och Design, HDK-Valand, GU
- **Helena Sagar**, vetenskaplig ledare & lärare i NO-ämnena och teknik, åk 7-9

Kungsbacka

Utmärkt undervisning

Grundskola, grundsärskola & fritidshem

2018 – 2021

Rektorer & förstelärare/motsvarande

Kungsbacka

Utmärkt undervisning

Förskola

2021 – 2022
Rektorer & ”mellanledare”

Målsättning för SKA på vetenskaplig grund

Kungsbacka

- Att rektor **tillsammans med sin personal** gör analys av undervisningens kvalitet och måluppfyllelsen med stöd av vår gemensamma vetenskapliga definition.
- Förvaltningen arbetar utifrån en **gemensam definition** och ett **gemensamt språk** för att kunna definiera och värdera kvalitet.

GOAL SETTING

Målsättning för *Hur vet du det?*

Kungsbacka

- Att rektor **tillsammans med sin personal** gör analys av undervisningens kvalitet och måluppfyllelsen med stöd av vår gemensamma vetenskapliga definition.
- Förvaltningen arbetar utifrån en **gemensam definition** och ett **gemensamt språk** för att kunna definiera och värdera kvalitet.
- **Hur vet du det**; att det är god kvalitet i din undervisning?

GOAL SETTING

Kungälv

Process Hur vet du det?

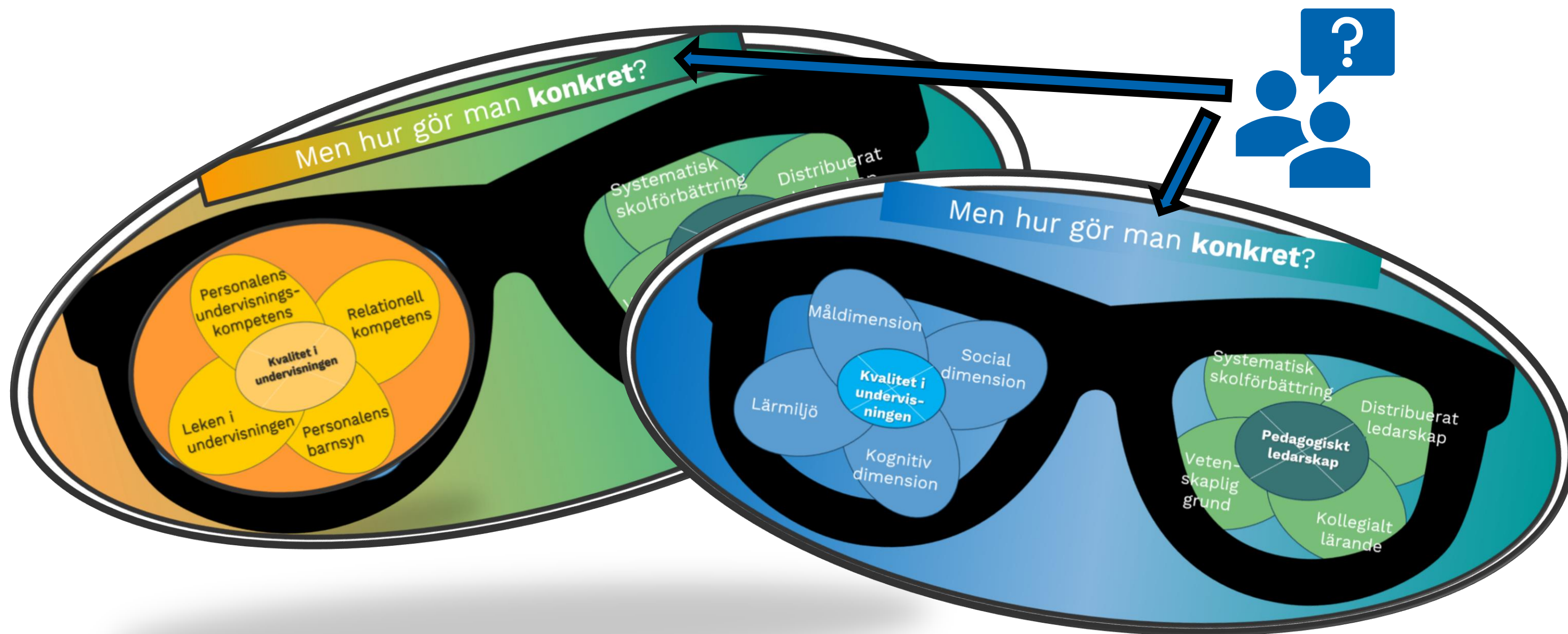
Förskolans litteratur

Grundskolans litteratur

Gemensam definition: Kvalitet i undervisningen

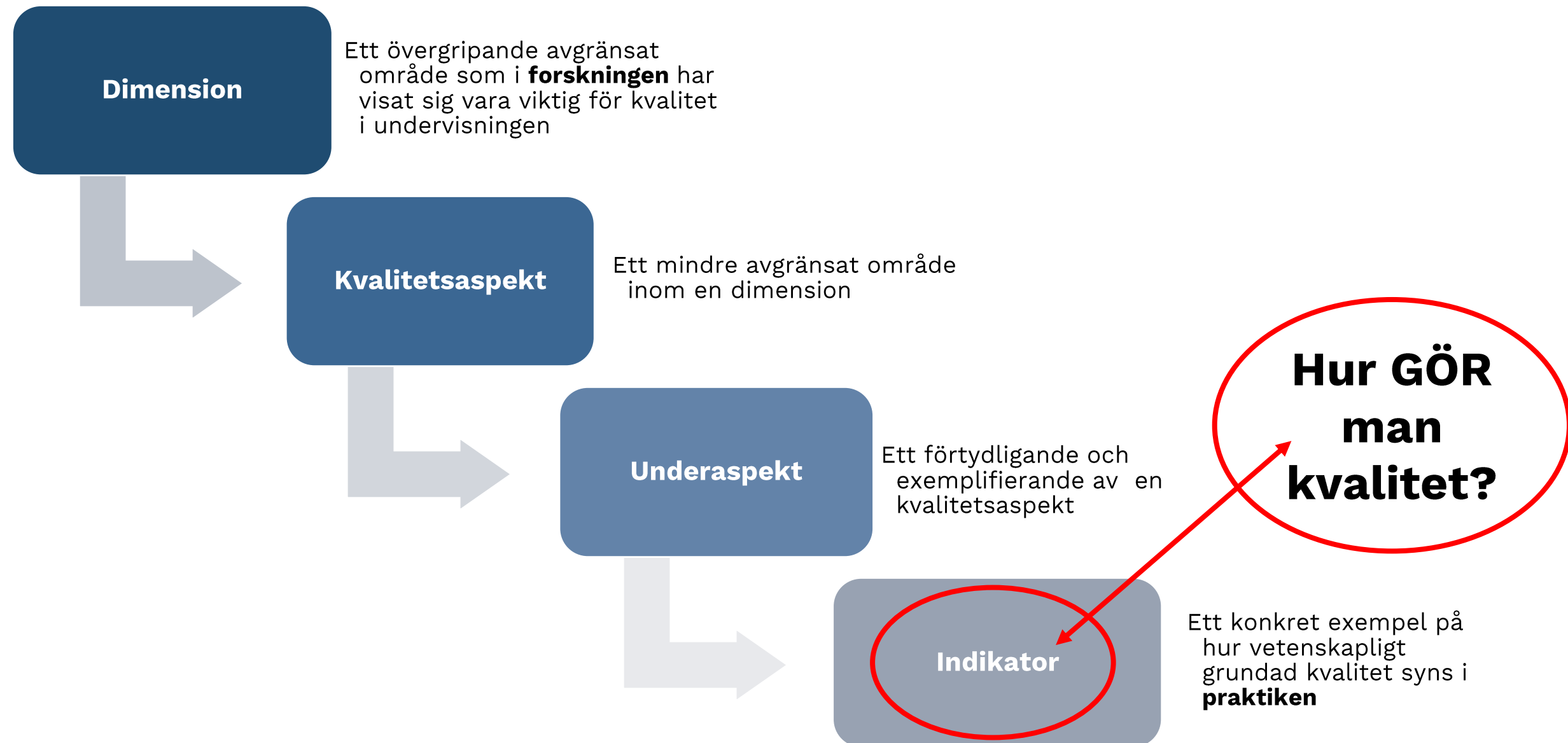

Vår gemensamma definition och indikatorerna

- ett **genuint möte mellan forskning och praktik**

Kungsbacka

Kungsbacka

Indikatorer ur praktikkunskapen

Kvalitetsaspekt	Underaspekt	Indikator
Undervisningen tar sin utgångspunkt i baklängesplanering: Undervisningsaktiviteter planeras utifrån de mål som är uppsatta inom lärområdet.	• Målen för undervisningen utgår från läroplanen samt barnens intressen och tidigare erfarenheter. (Läroplanen och kontexten)	Planeringen tydliggör vilken lärande som förväntas ske Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen. Målen för undervisningen tar sin utgångspunkt i varje barns behov
	• Planeringen innehåller en plan för utvärdering av	Planeringen innehåller exempel på spår av lärande som barnen kan uttrycka.

Många timmars gemensamt arbete:

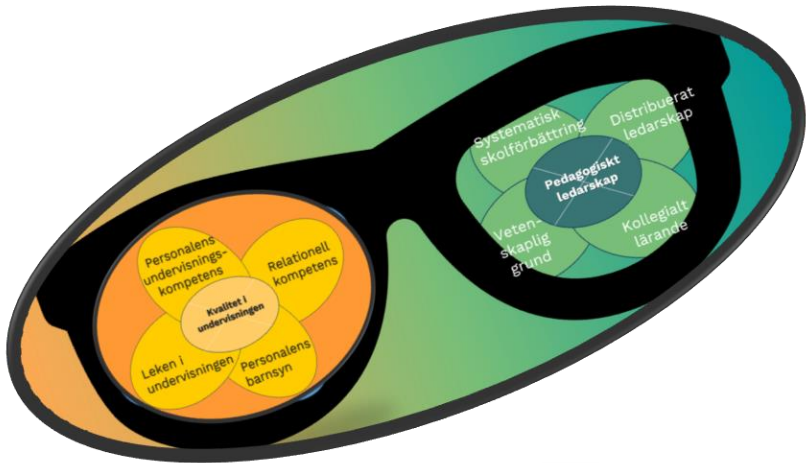
- 180 rektorer och förstelärare/mellanledare
- Systematisk formulering: Subjekt, predikat och ev objekt – ”bakläxa”
- Granskning, sortering, rensning och omformulering: K&U tillsammans med FLIS
- Hög igenkänning bland medarbetare

• Planeringen innehåller en aktivitetsplan som anger hur området ska påbörjas samt tankar om fortsatta aktiviteter. Alla aktiviteter utgår från målen.	Personalen arrangerar miljöer, material och projekt som stimulerar det aktuella målområdet. Planeringen skapar kontinuitet genom att ange hur de olika aktiviteterna hänger ihop och hur de är kopplade till målen.
• Planeringen i sin helhet skapar utrymme att ta hänsyn till barnens tidigare erfarenheter och intressen.	Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen.

Genuint möte mellan forskning och praktik

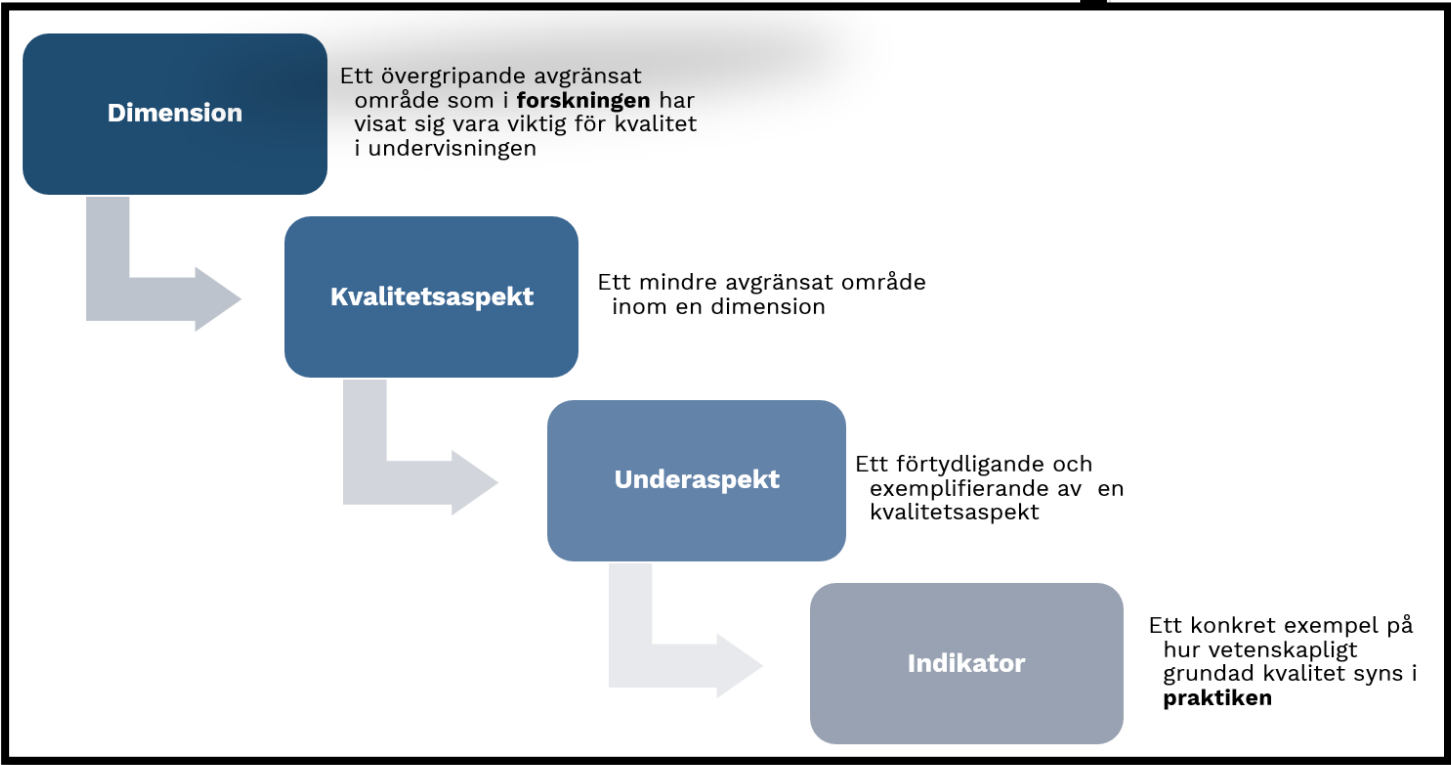

Kungsbacka

Kvalitetsaspekt	Underaspekt	Indikator
Undervisningen tar sin utgångspunkt i baklängesplanering: Undervisningsaktiviteter planeras utifrån de mål som är uppsatta inom lärområdet.	• Målen för undervisningen utgår från läroplanen samt barnens intressen och tidigare erfarenheter. (Läroplanen och kontexten)	Planeringen tydliggör vilken lärande som förväntas ske Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen. Målen för undervisningen tar sin utgångspunkt i varje barns behov
	• Planeringen innehåller en plan för utvärdering av	Planeringen innehåller exempel på spår av lärande som barnen kan uttrycka.

• Planeringen innehåller en aktivitetsplan som anger hur området ska påbörjas samt tankar om fortsatta aktiviteter. Alla aktiviteter utgår från målen.	Personalen arrangerar miljöer, material och projekt som stimulerar det aktuella målområdet. Planeringen skapar kontinuitet genom att ange hur de olika aktiviteterna hänger ihop och hur de är kopplade till målen.
• Planeringen i sin helhet skapar utrymme att ta hänsyn till barnens tidigare erfarenheter och intressen.	Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen.

Indikatorerna konkretiserar vetenskaplig grundad kvalitet i undervisningen

Kungsbacka

På vilka olika sätt kan vetenskapligt grundad kvalitet synas i undervisningen?

Vad kan man leta efter när man letar efter kvalitet?

Vad kan jag arbeta med konkret när jag vill förbättra kvaliteten i min undervisning?

Underaspekt

Reflekterande

Indikator

Läraren ställer öppna frågor som inbjuder eleverna till diskussion utifrån olika perspektiv.

Eleverna deltar i diskussioner och ställer frågor utifrån sina förutsättningar.

Läraren visar engagemang för sitt ämne, för att inspirerar och engagerar eleverna.

Läraren påtalar om nyttan av kunskaper inom ämnet i relation till andra sammanhang än kursplanen exempelvis yrken, vara aktiv samhällsmedborgare, genom vardagsanknytning, omvärldsbevakning.

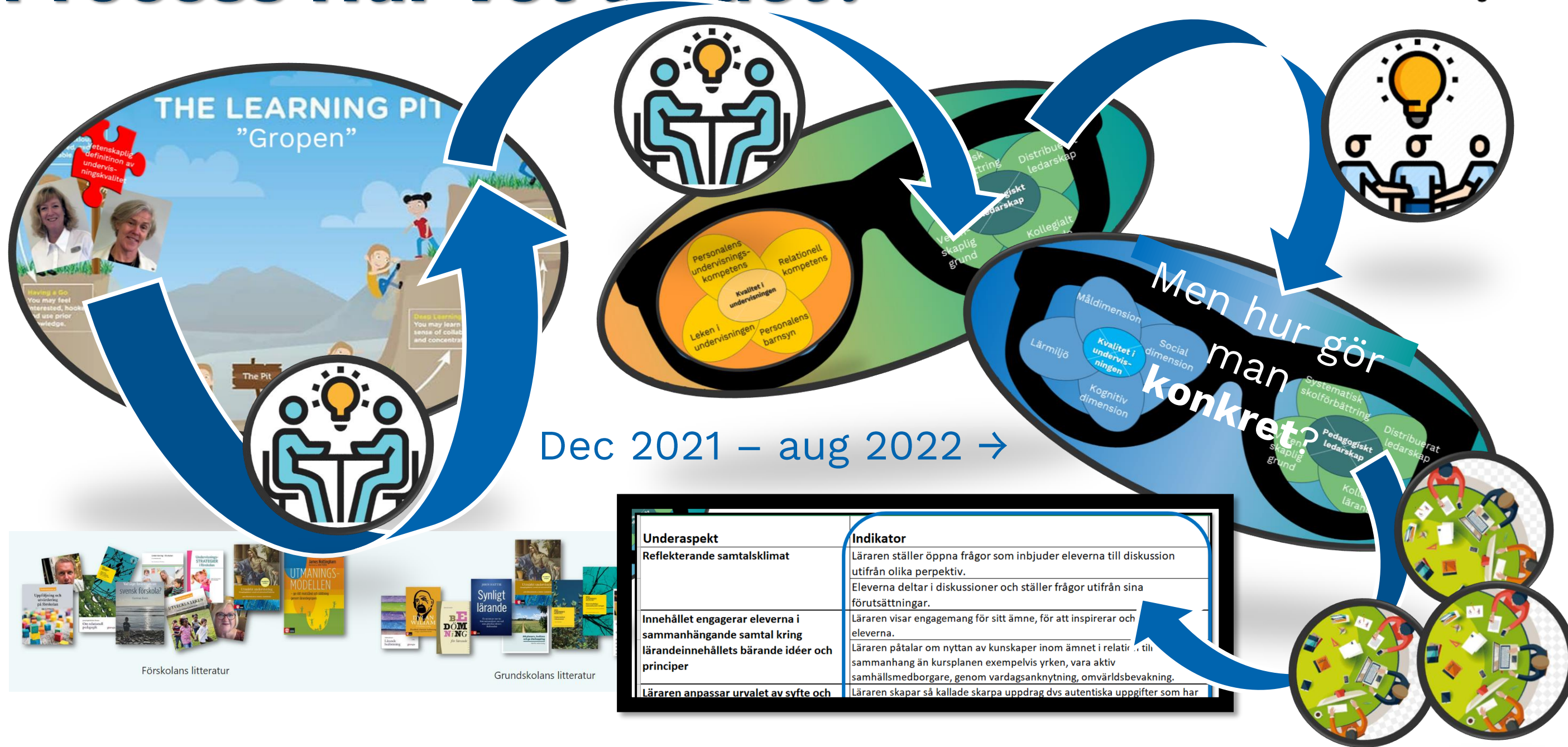
Läraren skapar så kallade skarpa uppdrag dvs autentiska uppgifter som har en extern mottagare.

Läraren lyssnar och bemöter elevernas frågor och funderingar i relation till aktuella händelser i samhället.

Kungsbacka

Process Hur vet du det?

Fokus på fritidshemmet!

Kungsbacka

Indikatorer inom måldimensionen:

Undervisningens måldimension	
Kvalitetsaspekt: 1. Vi ser tecken på kvalitet i fråga om undervisningens måldimension när undervisningen tydliggör lärandemål - Fokus riktas mot avgränsade lärandemål och nyckelidéer inom innehållsområdet (lärområdet):	
Underaspekt	Indikator
a) Elever och lärare har samma förståelse av målbilden	Läraren startar och avslutar lektionen med bildstöd, antingen analogt eller digitalt. Frågorna "vad" och "hur" finns med på bildstödet för att tydliggöra lärandemålet för eleverna.
	Läraren inleder lektionen med att tydliggöra lektionen/arbetsområdets mål (vad, när, hur, med vem m.m.).

Undervisningens måldimension

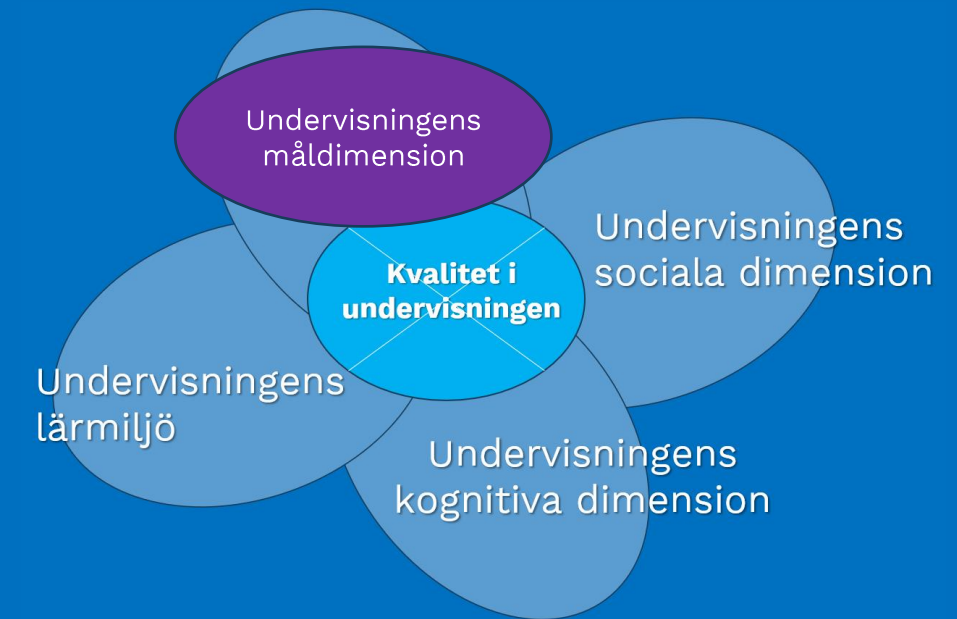
Undervisningens sociala dimension

Undervisningens kognitiva dimension

Indikatorer inom måldimensionen

Skol-begrepp:

Läraren inleder **lektionen** med att tydliggöra lektionen/arbetsområdets mål (vad, när, hur, med vem m.m.).

...men hur gör man i **fritidshemmet**?

Finns det indikatorer som passar särskilt bra för att utveckla undervisningen i fritidshem?

Utifrån fritidshemmets karakteristiska uppdrag och särart.

Indikatorer inom måldimensionen

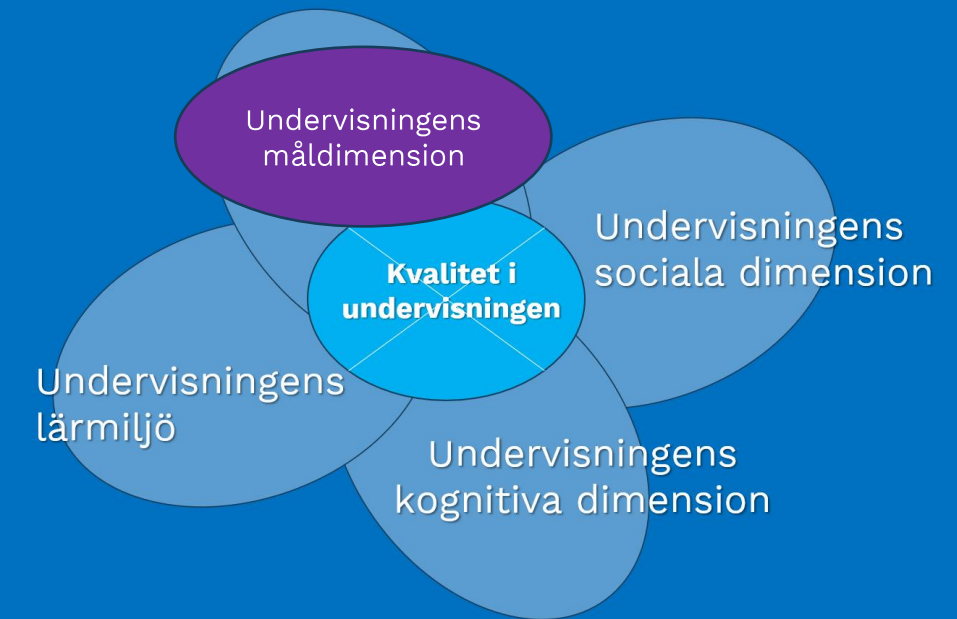

...men hur gör man i **fritidshemmet**? Finns det indikatorer som passar särskilt bra för att utveckla undervisningen i fritidshem?

Personal fritidshem på Särö Skola, Hedeskolan och Kullaviksskolan (alla övningsskolor) tar fram indikatorer för att beskriva hur man konkret kan göra för att skapa kvalitet i fritidshemmet.

Enkät:

1. Vad är kvalitet i fritidshemmet enligt dig?
2. Hur vet du att du gör ett bra jobb? (Karin Lager)

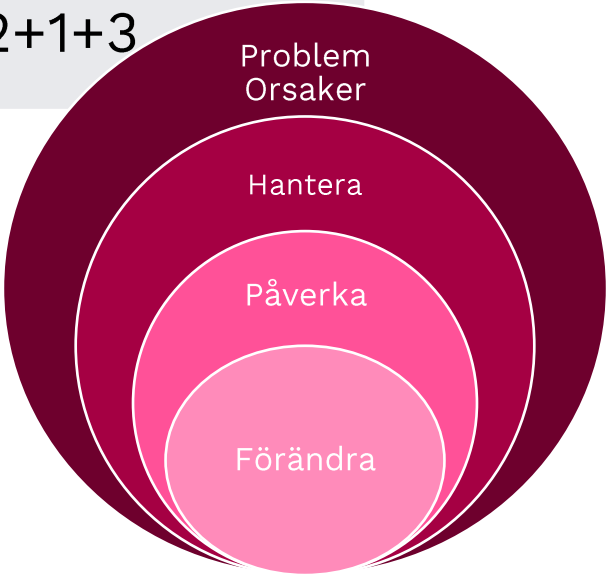

Kvalitet i fritidshemmet: Enkät svar

Kungsbacka

Övertema	Lärare kan <i>förändra/påverka</i> inför och genom sin undervisning Planering & utvärdering		Lärare kan <i>förändra</i> i sin undervisning Genomförande	Lärare måste <i>hantera</i>
Tema	Grund/förut-sättning för god kvalitet	Konsekvens av god kvalitet	Kvalitet – lärares handlingar och förhållningssätt	Resurs- och organisations-faktorer
Kategori	Antal: 6 20 utsagor: 4+2+5+6+1+2	Antal: 8 35 utsagor: 13 +4+3+1+2+ 10 +1+1	Antal: 11 33 utsagor 1+1+1+1+1+ 12 +2+ 9 +3 +1+1	Antal:5 9 utsagor 1+2+2+1+3

Grund/förutsättning för god kvalitet

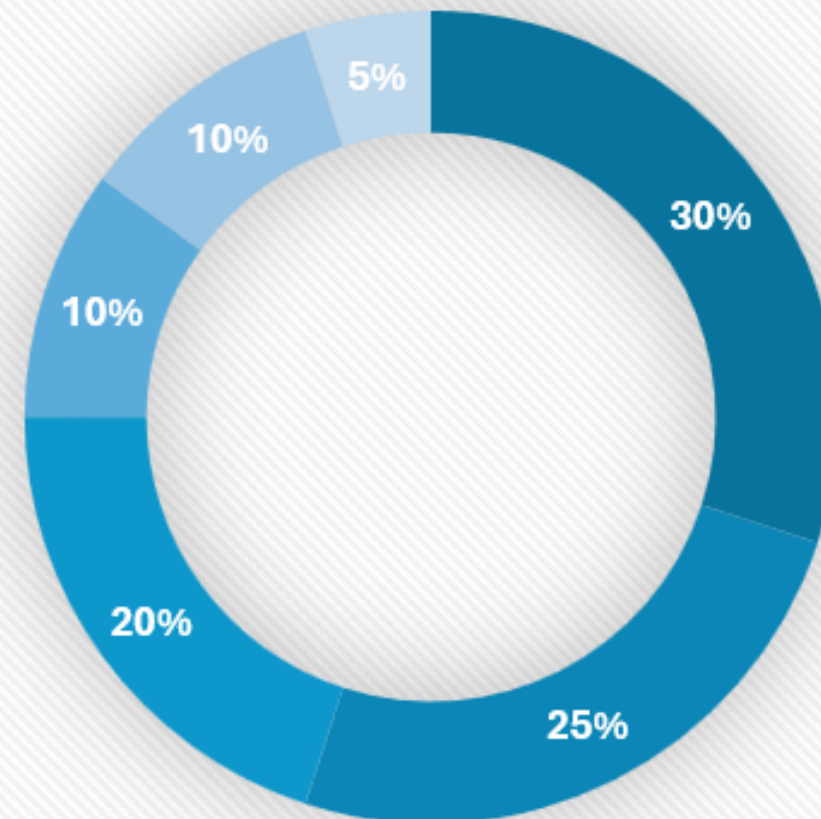

Kungälv

Inom detta tema finns kategorier som läraren kan förändra/påverka **inför** sin undervisning
Planering & utvärdering

Antal utsagor: **20**

Förändra/påverka Grund/förutsättning för kvalitet

■ Samarbete ■ SKA lokalt ■ Följa läroplanen ■ Tydliga mål ■ Lärmiljöer ■ Hela skoldagen

Konsekvens av god kvalitet

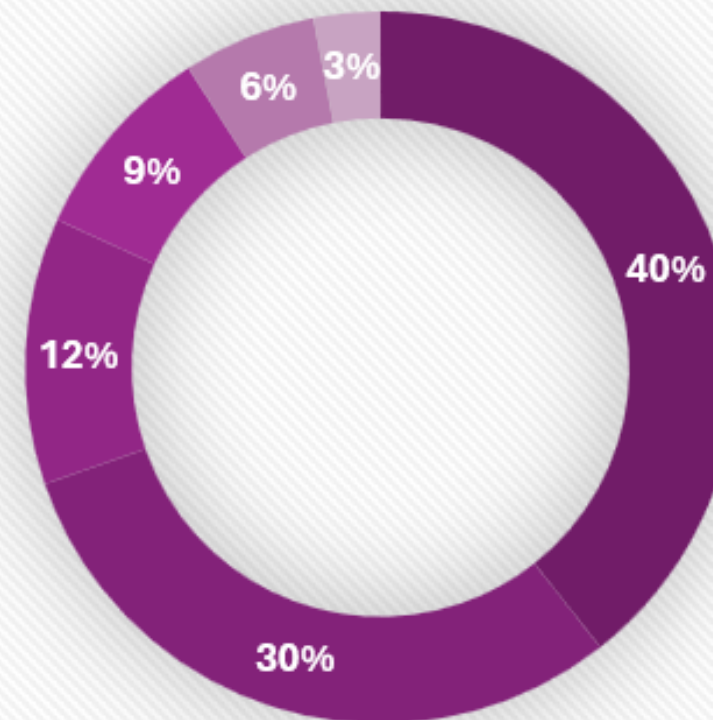

Kungälv

Inom detta tema finns kategorier som läraren kan förändra/påverka **genom** sin undervisning

Antal utsagor: **35**

Förändra/påverka Konsekvens av kvalitet

Glädje Trivsel Trygghet Lär Utvecklas

Vara kvar

Meningsfullt

Nöjda E&VH

Lust lära

Samspelar

God kvalitet

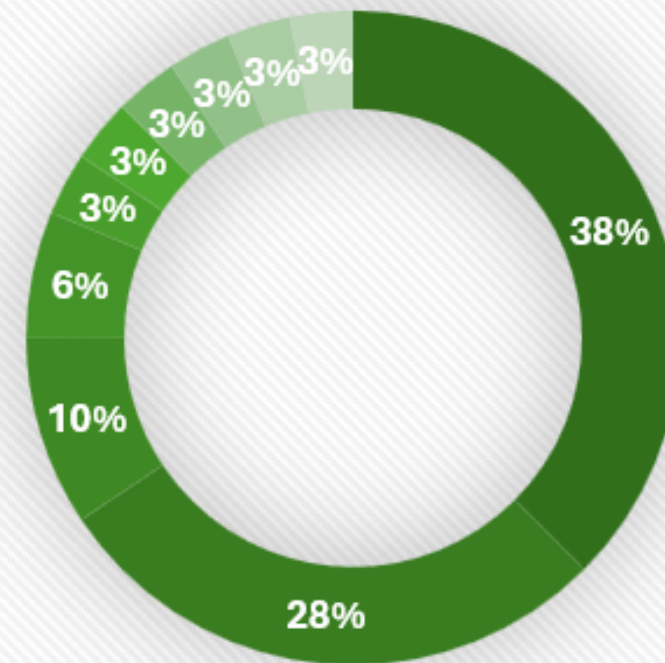
Kungälv

Inom detta tema finns kategorier som läraren kan förändra i sin undervisning

Genomförande

Antal utsagor: **33**

Förändra God kvalitet

- E intresse
- E behov PDZ
- Se alla
- E delaktiga
- Skapa gemenskap
- Väcka lust
- Väcka nya tankar
- Struktur
- Tydlighet
- Fånga stunden
- Balans Frihet

Kvalitet i fritidshemmet: Slutsats enkätsvar

Kungälv

- Majoriteten av utsagorna som beskriver kvalitet i fritidshemmet lyfter aspekter som finns inom temat **konsekvenser** av/tecken på kvalitet i fritidshemmet.
- Läraren kan förändra och påverka dessa kategorier genom att förändra planeringar och genomförande, men de säger inte något om **hur** detta kan/bör göras.
- Inom temat konsekvenser sticker följande kategorier ut:
 - Trygghet, glädje och trivsel (bland eleverna)
 - Lärande och utveckling (bland eleverna)
 - Att elever och VH är nöjda och att eleverna vill vara kvar ses också som kvalitet i fritidshemmet.

Kvalitet i fritidshemmet: Slutsats enkätsvar

Kungälv

- Bland kategorierna som ingår i temat **grunder/förutsättningar** (som lärare kan förändra och påverka) framträder:
 - Samarbete i arbetslaget
 - Att verksamheten planeras, utvärderas och utvecklas och att detta sker...
 - ...med utgångspunkt från Läroplanen
- Temat **Resurser och organisatoriska faktorer** utgör förutsättningar som lärare inte kan förändra och påverka, utan "bara" måste hantera. De lyfts i relation till kvalitet genom att de uppfattas inverka på kvaliteten:
 - Tid
 - Kompetent personal
 - Gruppstorlek/lärartäthet

Kvalitet i fritidshemmet: Slutsats enkätsvar

Kungälv

- Lärare kan direkt förändra inom det tema (med ingående kategorier) som ger uttryck för faktisk kvalitet i undervisningen/verksamheten: **De handlingar och förhållningssätt som lärare visar i mötet med eleverna.**

Det är värt att notera att:

- detta tema representeras främst av två kategorier:
 - utgå från elevernas intresse, nyfikenhet och frågor
 - eleverna lär och utvecklas på fritids
- majoriteten av enkätsvaren (i hela enkäten) ger uttryck för andra aspekter (tidigare bilder) än de som ingår i detta tema

Kvalitet i fritidshemmet: Slutsats enkätsvar

Kungsbacka

Det är värt att notera att de teman (inklusive kategorier) som är **mest hjälpsamma** om man som lärare fritidshem vill **öka kvaliteten** är:

- Grund/förutsättningar för god kvalitet
- Kvalitet – lärares handlingar och förhållningssätt i undervisningen/verksamheten

Detta gäller både kort- och långsiktigt; förändra redan imorgon och förändra över längre tid.

Vi tar fram indikatorer inom dessa två teman.

Utifrån definitionen, praktikkunskapen och fritidshemmets särart.

Just nu är vi i gropen!

Kungsbacka

Formuleringarna blir gärna svepande, liknande den text som finns i Läroplanen.

Personalen bär på mycken erfarenhet, tyst kunskap och yrkesskicklighet, men det är utmanande att beskriva det i ord.

Viktigt för att lyfta professionskunskapen och professionen – komma bort från begreppet ”kall”.

